

**Довідник для нових емігрантів з України
у місті Реджайна**

Підготовлено до друку

Конгрес українців в Канаді – відділ в місті Реджайна

Третє видання

Березень 2009

Подяка

Конгрес українців в Канаді (КУК) — відділ в місті Реджайна висловлює щире подяку Українському Православному Собору Зіслання Святого Духа в Реджайні і всім хто брав участь в укладенні, публікації та розповсюдженні першого видання довідника (2004), на основі якого і була підготовлена дана версія. Висловлюємо особливу подяку комітету, який керував проектом, а зокрема наступним особам: Оксані Білас-Оскман, Вікторії Музичук, Стіву Сенику, Гелені Вебер, Едові Клопущаку і Антонію Гарасу. Також висловлюємо велику подяку працівникам Реджайна Опен Дор Сосайті (Товариству Відкритих Дверей Реджайни) за їх допомогу. Друге видання довідника було підготовленим завдяки зусиллям Кена Мазура, Вікторії Музичук, Наталії Пасічник, Еда Лисика та Антонія Гараса.

Ми вирішили зберегти двомовний формат довідника із двох причин, по-перше, щоб уберегти читачів від неправильного тлумачення змісту видання і по-друге, щоб сприяти швидшому опануванню англійської мови новоприбулими. Розмір книжки дає можливість користуватись нею у будь-якій ситуації, оскільки її легко можна носити з собою.

Фінансова підтримка для підготовки даного довідника була надана КУК – відділ в місті Реджайна, які висловлюють подяку за щедre фінансування їхньої імміграційної програми міністерством **Едвансд Едюкейшн, Емплоймент енд Лейбор** провінції Саскатчеван. Я хочу висловити мою щире подяку усім за їхню роботу чи щедру підтримку

Орест Варниця,

Президент КУК – відділ в місті Реджайна

ЗМІСТ

Подяка.....	
1. Вступ та загальна інформація.....	
2. Прибуття до Реджайни.....	Опис міста, статистичні дані, карта, місця та організації для нових емігрантів
3. Першочергові потреби.....	Важливі номери телефонів та адреси
3.1 Медичне страхування.....	
3.2 Соціальне страхування.....	
3.3 Відкриття банківського рахунку.....	
3.4 Харчування та покупки.....	
3.5 Житло.....	
3.6 Освіта та навчання.....	
3.6.1 Запис дитини до школи.....	
3.6.1 Догляд за дітьми: дошкільні заклади.....	
3.7 Комунальні служби: Телефон, Електропостачання, Газ та Водопостачання.....	
3.8 Клімат та поради щодо вибору одягу.....	
3.9 Основні номери телефонів в провінції Саскачеван.....	
4. Супутні потреби.....	
4.1 Мовні курси.....	
4.2 Курси водіння.....	
4.3 Соціальне забезпечення.....	
4.4 Спілкування зі священником.....	
4.5 Зв'язок з українськими емігрантами.....	
4.6 Зв'язок з українсько-канадською громадою.....	
5. Банківська справа: кредити та інвестування.....	
5.1 Кредитні опції.....	
5.2 Інвестування.....	
6. Транспортування.....	
7. Термінова допомога.....	
7.1 Телефони служб термінової допомоги.....	
8. Працевлаштування.....	
8.1 Пошук роботи.....	

8.2	Заробітна плата.....	
8.3	Безробіття.....	
8.4	Підготовка на майбутнє.....	
9.	Права, обов'язки та соціальні норми в Канаді	
9.1	Права громадян Канади.....	
9.2	Обов'язки громадян Канади.....	
9.3	Кодекс про права людини провінції Саскачеван.....	
9.4	Сексуальне домагання.....	
9.5	Расова дискримінація.....	
9.6	Дискримінація в наданні житла.....	
9.7	Вікові питання.....	
9.8	Подання скарги в Саскачеванське Бюро з Прав Людини.....	
9.9	Додаткова Інформація про Канадську Хартію Прав і Свобод.....	
	Нотатки.....	

1. Вступ та загальна інформація

Мета цього довідника – допомогти новоприбулим емігрантам з України зрозуміти і адаптуватись до життя в Канаді. Довідник містить інформацію, яка сприяє користувачам у пошуках роботи, житла і навіть організації дозвілля у їхньому новому домі. У Реджайні проживає велика кількість різноманітних етнічних груп, серед яких українська громада є найбільшою. Оскільки значна частина мешканців Реджайни українського походження, новоприбулі емігранти легко адаптуються до культурного життя міста. Однак трапляється, що новоприбулі емігранти мало ознайомлені зі своїм новим оточенням і не знають, до кого звернутися у вирішенні нагальних проблем. Довідник покликаний допомогти новоприбулим емігрантам знайти відповіді на їх запитання та швидше опанувати себе у новій громаді.

Оригінальне видання довідника було підготовлено і профінансовано Українським Православним Собором Зіслання Святого Духа. Дана версія довідника базується на першому виданні і профінансована КУК – відділ в місті Реджайна за підтримки уряду Саскачевану.

Метою цього довідника є допомогти емігрантам краще освоїтись в місті і повідомити їх про доступні ресурси і сервіси, які роблять Реджайну таким гарним для проживання місцем.

Звертаємо Вашу увагу, що довідник містить багато телефонних номерів, дійсних на момент друку. Однак вказана інформація може зазнавати певних змін, про що ми просимо користувачів повідомити нам в разі, якщо ці зміни стануть їм відомі.

2. Прибуття до Реджайни

2.1 Ласкаво просимо

Реджайна – це місто, що ніби повстало з повної рівнини, а його 350 000 штучно насаджених дерев є справжньою рукотворною окрасою серед прерій.

Це чудове місто з 1885 року швидко росло завдяки розвитку сільського господарства, промислового сектору та розширенню мережі державних служб. Реджайна стала містом у 1903 році.

Незалежно від того чи ви тільки відвідувач міста, чи збираєтесь тут оселитись, ви можете називати це дружнє місто домом.

У Реджайні постійно діє велика кількість спортивних, культурних, мистецьких програм для людей різного віку. Чудовий дитячий український парк знаходиться біля Саскачеван Саенс Сентр. У Реджайні ви можете дізнатись і стати учасником різноманітних програм, зробити покупки, відвідати театри, словом, знайти все, що шукаєте.

Реджайна часто стає центром відомих і значних зустрічей та видовищ, торгових та промислових виставок, мистецьких та спортивних подій. Виставковий парк Реджайни є місцем проведення таких відомих заходів, як виставки скотарства та сільськогосподарського обладнання (Буффало Дейз та Агрібішн). Торгова площа у центрі міста, що становить комплекс з 24 будівель містить понад 700 закладів

роздрібної торгівлі, сервісних центрів, театрів, готелів, ресторанів та інших місць відпочинку, а також торговий центр Корнвол. Іншими великими торговими центрами є Нортгейг, Вікторія Сквер, Саусленд, та інші. Значним виставковим комплексом є Конексус Артс Сентр (Центр Мистецтв Конексус). Ви можете також провести чудовий день з дітьми у Саскачеван Сайенс Сентре (Саскечеванському Науковому Центрі). Усе це є в Реджайні.

2.2 Населення

У 2007 році населення Реджайни становило біля 195 тисяч осіб

2.3 Географічне розташування

Реджайна це канадське місто, розташоване поблизу географічного центру Північної Америки на широті $50^{\circ}26'$ та довготі $104^{\circ}37'$ та на висоті 557, 4 м над рівнем моря.

2.4 Площа

Загальна площа міста становить понад 118 км² чи 45 квадратних миль. Загальна довжина асфальтованих доріг міста становить 850 км, що дорівнює відстані від Реджайни до Калгарі. Територія, зайнята парками та зонами відпочинку, складає близько 5000 акрів.

2.5 Клімат

Реджайна знаходиться в зоні континентального клімату з сухими, холодними зимами та теплим літом. Місто відзначається частими сонячними днями, річна тривалість сонячних періодів в середньому становить 2365 годин.

2.6 Промисловість і торгівля

Промисловість міста базується на використанні природних ресурсів, сільському господарстві, видобуванні нафти і газу, металургії та розвитку телекомунікаційних систем. Місто є базою Саскачеван Віт Пул, найбільшої в світі компанії по торгівлі зерном, Кооп Хеві Оіл Апгрейдер, Евраз Плейс (колишній ІПСКО) найбільшого в західній канаді виробника сталі та багато інших компаній.

2.7 Основні види спорту

Реджайна є домом Саскачеванських Рафрайдерів Канадійської Футбольної Ліги, футбольної команди Ремз Університету Реджайни, футбольного клубу Прері Сандер та хокейної команди Реджайна Петс, що належить Західній хокейній лізі.

2.8 Туристичні місця

До основних місць дозвілля належать:

- Васкана Центр
- Леджсліейтв Білдінг (Провінційний Урядовий Будинок)
- Саскечеванський центр мистецтв

- Ройал Саскачеван М'юзієм (Музей Природи)
- Художня галерея Маккензі
- Саскечеван Спортс Хол ов Фейм (Саскечеванський палац спортивної слави)
- Саскечеванський Науковий центр та театр Крамера
- Ройал Кенедіан Маунтін Поліс (Канадська Королівська Академія Кінної Поліції)
- Державний заповідник архітектурної спадщини
- Казино Реджайна

Усе зазначене вище свідчить про розмаїття можливостей для відпочинку та розваг. Якщо ця інформація на перший погляд видається складною, то мета цього посібника допомогти емігрантам знайти для себе все необхідне для відпочинку та розваг.

3. Ваш перший день – першочергові потреби

3.1 Отримання картки медичного обслуговування та система охорони здоров'я

Медичні послуги можна отримати на всій території провінції у лікарнях, приватних лікарів та інших медичних закладах. Пацієнти без медичного страхування повністю оплачують послуги за лікування. Кожен пацієнт повинен мати картку медичного страхування, яку зобов'язаний пред'явити у приймальному відділенні лікарні або у передпокої лікаря.

Звернутись для отримання медичної картки можна у Саскачеванський центр медичної реєстрації за адресою 1942 Гамільтон Стріт, або за телефоном 787-3251.

Телефонні дзвінки за межами міста здійснюються безкоштовно за номером 1-800-667-7551. Медична страховка повинна бути в усіх членів вашої родини.

Якщо ви подаєтесь на отримання картки медичного страхування при собі необхідно мати:

1. Свідоцтво про народження (перекладене та завірене нотаріусом)
2. Візу, паспорт та дозвіл на роботу (перміт)
3. Права водія (перекладені та завірені нотаріусом).

Для отримання картки необхідно заповнити анкету. Подбайте про перекладача, якщо ви не впевненні у своїх знаннях англійської мови. Якщо у вас є дозвіл на постійне проживання, ви відразу отримаєте медичне страхування. Не відкладайте, аби ви не запізнились з терміном отримання страхування. Ви повинні також вказати своє місце проживання, щоб підтвердити своє право на продовження дії страхової картки.

Нижче запропоновані лікарі, які зможуть розмовляти з вами українською (російською) мовою:

Лана Чешенчук (сімейний лікар) –	522-2278
Максим Кондрашов (сімейний лікар) –	347-2500

Світлана Кондрашова (дантист) –	347-2500
Павло Грущенко (сімейний лікар) –	789-8816

3.2 Отримання картки соціального страхування (номер соціального страхування)

Номер соціального страхування (НСС) є дев'ятизначним ідентифікаційним номером, що присвоюється кожній особі для стягнення податку на прибуток, виплат страхування по безробіттю, пенсій та інших соціальних виплат.

НСС необхідний Вам для роботи у Канаді. Більшість новоприбулих отримують НСС, коли вони вперше приїжджають до країни.

Щоб отримати НСС Вам необхідно звернутись до Канадського центру розвитку кадрів (Сервіс Канада), за адресою 1783 Гамільтон Стріт, або за телефоном 1-800-206-7218. Ви повинні звернутись у центр особисто, де вас попросять представити оригінали або нотаріально завірени копії документів, що підтверджують легітимність вашого перебування у країні: Свідоцтво про народження, віза, паспорт (перекладені та сертифіковані). Отримання картки безкоштовне. Картка буде вислана вам та членам вашої сім'ї у 2-тижневий термін. Повідомляйте номер вашої картки по телефону тільки в тому разі, коли ви їм телефонуєте особисто. Не носіть НСС карту у гаманці чи при собі і не повідомляйте номер незнайомим особам, так як НСС містить вашу особисту інформацію, яка повинна залишатись конфіденційною.

3.3 Відкриття банківського рахунку

Більшість канадців зберігають гроші у банках або кредитних спілках, це надійно і безпечно. Через банк ви можете розплачуватись чеками, отримувати проценти, звертатись за отриманням кредиту, оплачувати рахунки.

Більшість банків пропонують кілька типів рахунків, і ви можете обговорити з ними, який тип рахунку вам найбільше підходить. Щоб відкрити рахунок, вам необхідно представити інформацію про себе та документи, що засвідчують вашу особу, наприклад, паспорт та номер НСС (SIN). Банки також пропонують певні види інформаційних та консультативних послуг для своїх клієнтів, наприклад, як відкрити рахунок, як розпоряджатись вкладом та прибутками, як користуватись банкоматом, як заощадити на оплату освіти ваших дітей.

За безкоштовними інформаційними матеріалами ви можете звертатись до Канадської асоціації банкірів за безкоштовним телефоном 1800-2630231, або відвідати їхню сторінку в Інтернеті <http://www.cba.ca>

3.4 Харчування та покупки

Продукти у Канаді надзвичайно різноманітні і можуть задовольнити будь-які смаки. Найкращими місцями, де можна купувати продукти і надається великий вибір та різноманітність товару є:

- Українська Кооператива по вул.1805 Вінніпер
- Real Canadian Superstore
- Safeway
- Sobeys
- Co-op
- Extra Foods

Щоб знайти найближчий магазин у вашому районі перегляньте щотижневі рекламні листівки. Ці магазини мають каси при виході, куди ви підходите з продуктами, стаєте в чергу і оплачуєте товар. ви отримуєте чек, як доказ здійснення розрахунку. У таких магазинах ви можете скористатись металічними візками, куди складаєте продукти. Такі магазини, як правило, згруповані у великі торгові центри, і ви можете робити всі покупки в одному місці.

Кожної суботи Реджайна має відкритий ринок (базар) у літній сезон, де можна купувати свіжі овочі і фрукти безпосередньо від місцевих виробників. Базар знаходиться в центрі міста на Скарс Стріт навпроти Парку Вікторія.

Якщо у магазині ви випадково купили зіпсований продукт, або із простроченим терміном використання, ви можете повернути такий товар, бажано з чеком, який ви отримали при покупці. Загалом, не викидайте у сміття чеки, оскільки ви завжди зможете повернути товар до певної дати із доданим до товару чеком.

3.5 Житло

Переважна більшість мешканців країни та новоприбулі іммігранти орендують житло, принаймні декілька перших років. Оголошення про квартири та будинки, що здаються в оренду, як правило, містяться у місцевій пресі. Ціни, зазвичай, залежать від району. Деякі квартири здаються на місяць, однак у більшості випадків договір про оренду можна вкласти на рік, це юридично укладений документ між Вами та власником житла. Вам необхідно уточнити, за що ви платите та які умови включені в орендну плату. Ви також можете заплатити заставу за оренду житла, тому краще отримати консультацію у знайомих, хто має достатній досвід у житловому питанні. Важливо також утримувати житло у тому ж стані, в якому Ви його отримали для того, щоб Вам повернули заставу, як вирішите залишити житло.

При оренді житла, важливо пам'ятати про правила користування житлом. Звертайтеся за допомогою до Конгресу Українців в Канаді (тел. 757-8835), якщо ви хочете орендувати або бажаєте залишити житло за короткий час. Як правило, компанії вимагають лист, підписаний особою, що орендує за місяць до виселення. Якщо знання англійської мови у вас достатні, звертайтеся до Ренталсмен за телефоном 787-2699, щоб дізнатись про ваші права та обов'язки.

Купівля житла є важливим кроком, тому бажано зачекати, поки ви остаточно не влаштуєтесь. При купівлі житла важливо пам'ятати про можливі непередбачені витрати, тому доцільно переконатись, чи ви врахували усі можливі наслідки угоди до її укладення. Ви маєте отримати підтвердження кредитної

установи про надання вам кредит перед тим, як розпочати пошук житла. Банк повинен вказати, на яку суму ви можете розраховувати при отриманні позики.

3.6 Освіта та навчання

3.6.1 Запис дитини до школи

Діти віком від 6 до 16 років повинні ходити до школи. Більшість дітей відвідує державні школи. Освіта поділяється на початкову та вищу (коледжі). Заняття, як правило, починаються у вересні і закінчуються у червні. Двотижневі канікули бувають на Різдво, та тижневі у лютому або березні. Навчання триває п'ять днів на тиждень, приблизно шість годин на день. Існують також приватні школи, але вони дуже дорогі. Державні і католицькі школи фінансуються за рахунок податків. Більшість шкіл розташовані далеко від дому, тому діти можуть дістатися туди спеціальними шкільними автобусами, або громадським транспортом. Варто взяти це до уваги при виборі школи або місця проживання. Найкращий спосіб запису до школи дитини – зателефонувати до шкільної ради:

Католицький освітній центр, головний офіс	791-7200 (2160 Камерон Стріт)
Адміністративний центр державних шкіл, головний офіс	523-3000 (1600 4а Авеню).

Вибір може залежати від вашого місця проживання та освітньої системи, якій ви надаєте перевагу.

Якщо ви записуєте дитину до школи, ви повинні мати її Свідоцтво про народження або інші документи, що засвідчують особу. Документи повинні бути перекладені на англійську або французьку мови. Також необхідно пред'явити дозвіл на навчання чи реєстрацію про прибуття (Record of landing) та інші шкільні та медичні документи, а також довідки про щеплення.

3.6.2 Догляд за дітьми: дошкільні заклади

У Реджайні існує два типи ліцензованого догляду за дітьми, найтипівішими серед яких є денні центри по догляду та сімейні будинки по догляду за дітьми. Центри по догляду мають право приймати до 90 дітей віком від 6 тижнів до 12 років. Як правило, більшість центрів розраховані на 40 дітей.

Якщо ви маєте маленьких дітей і бажаєте, щоб вони доглядались у менших групах, ви можете скористатись сімейними будинками, що приймають до 8 дітей. Сім'я з низькими доходами, може звернутись за субсидіями по догляду за дітьми. Ви також можете звернутись по не ліцензовану допомогу, що включає послуги нянь, приватних вихователів, а також до друзів та родичів. Не ліцензований догляд за дітьми дешевший, і для багатьох він може бути зручнішим. Інформацію про ці послуги можна отримати через знайомих, газети та соціальні центри.

За докладнішою інформацією та допомогою звертайтеся:

Саскечеванський Офіс по догляду за дітьми та отриманням субсидій: 2-й поверх, 2151 Скарс Стріт, телефон 787-4114, 1-800-667-7155 (безкоштовно).

3.7 Комунальні служби: телефон, електропостачання, газ та водопостачання

Незалежно від того, купуєте ви житло чи винаймаєте, вам необхідно оплачувати комунальні послуги: опалення, електро- та водопостачання. Більшість будинків у Реджайні опалюються газом. Комунальні послуги надають у Саскачевані чотири компанії:

- **Саскпауер** (електропостачальна компанія), обслуговування клієнтів та розрахунки 1-888-7576937, невідкладна допомога в межах міста 310-2220 газова та електрична інспекція 566-2500
- **Саскнерджі** (газова компанія). Обслуговування клієнтів та розрахунки 1-800-567-88996, невідкладна допомога в межах міста 1-888-700-0427
- **Сіті ов Реджайна** (водопостачання та каналізаційна служба міста, зміна адреси, подання заяв на припинення отримання комунальних послуг, інформація про оплату) 777-7208
- **Сасктел** (телефон, Інтернет та кабельне телебачення) звертатись за телефоном 1-800-727-5853 або 310-7253

Оперативне встановлення телефону здійснюється компанією Сасктел, яка має сервісні центри у великих торгових центрах, зокрема у Корнволл Сентер. Звертатись за телефоном 1-800-727-5853 або 310-7253. Сасктел також пропонує послуги швидкого інтернету, мобільного зв'язку, та кабельного та цифрового телебачення. З користувачів знімається щомісячна абонентська платня за місцеві розмови. Міжміські та міжнародні переговори можуть бути досить дорогими. Більшість телефонних компаній пропонують контракти, за якими ціна на ці розмови може бути зменшена. Ефективним способом економії на міжміських та міжнародних розмовах є телефонні картки, якими можна користуватись навіть з міських телефонів. Канада - велика країна, і навіть якщо ви телефонуйте в межах провінції, оплата здійснюється відповідно до відстані.

3.8 Клімат та поради щодо вибору одягу

Загалом, погода у південній частині Саскачевану подібна до української, однак зими тут довші і холодніші. Для цієї місцевості характерні сильні вітри. До зими варто готуватися завчасно, оскільки зима може настати несподівано. Літо, як правило, жарке і сухе, тому потурбуйтеся про кондиціонери у приміщеннях та транспортних засобах. Інформацію про погоду можна отримати, зателефонувавши у Центр погоди та довкілля 780-5744, або користуючись переглядом сітки погоди по телебаченню чи через Інтернет: www.mysask.com.

3.9 Основні номери телефонів в провінції Саскачеван

У цьому розділі обговорюються першочергові потреби новопоселенців. Основні служби, що забезпечують ці послуги: Конгрес Українців в Канаді, Товариство Відкритих Дверей Реджайни, Сітізеншип енд Імміграйшн Кенеді (Громадянство та Еміграція Канади) та Саскачеван Сошіал Сервісес (Саскечеванський центр соціального захисту населення). До цих агентств можна звернутися за телефонами:

- Конгрес Українців в Канаді 757-8835
- Товариство Відкритих Дверей Реджайни 352-3500
- Громадянство та Еміграція Канади 1-888-242-2100
- Саскчеванський центр соціального захисту населення-фінансова допомога 787-3700
- Сімейна допомога 787-3800

Ці телефони є основними, за якими можна звертатись до відповідних служб, однак докладнішу інформацію можна отримати з телефонного довідника міста.

- Хелс енд Ком'юніті Сервісес (медичні та громадські послуги): (306) 787-3475
- Хелс Іншуранс Кард (картка медичного страхування): (306) 787-3251 або 1-800-667-7551
- Ім'юнізаїшн (послуги з імунізації населення): 766-7904
- Освіта (306) 787-6030
- Правові послуги 787-8760 або 1-877-424-1897
- Телефонний оператор: 411
- Невідкладна допомога: 911
(поліція, пожежна бригада, медична допомога)
- Аварійна служба: 777-7000
(несправність водопостачання, каналізації, дорожня служба)
- Організація жінок-емігранток Саскачевану: 359-6514
- Товариство Відкритих Дверей Реджайни: 352-3500
- Поліція: 777-7846
- Пожежна служба: 777-7846
- Швидка допомога: 525-3999
- Інформація про отруйні речовини: 766-4545
- Центральна лікарня: 766-4444
- Лікарня Пасква: 766-2222
- Електропостачання: 310-2220 (цілодобово)
- Газопостачання: 1-888-700-0427 (цілодобово)
- Телефонна служба Сасктел: 1-800-727-5835

4. Супутні потреби

У цьому розділі будуть обговорюватися супутні проблеми, які можуть виникнути у нових українських емігрантів.

4.1 Мовні курси

Класи з вивчення англійської мови пропонуються для тих хто перебуває в Канаді на правах робочої візи та емігрантів. Як правило курси фінансує Конгрес Українців в Канаді і вони є безкоштовними. За детальною інформацією звертатись за телефоном представництва КУК: (306) 757-8835.

Також, Товариство Відкритих Дверей Реджайни пропонує класи з вивчення англійської мови. Для детальнішої інформації звертайтеся за телефоном 352-3500.

Перед записом на курси пропонуються Товариством Відкритих Дверей Реджайни чи САЯСТОМ емігранти повинні пройти консультацію та тестування. Звертатись необхідно до центру Громадянства та Еміграції Канади (телефон #780-7786), за адресою 1871 Гамільтон Стріт або до Товариства Відкритих Дверей Реджайни, 1855 Сміт Стріт. Пред'явникам заяви варто спочатку звернутись за допомогою до Товариства Відкритих Дверей Реджайни, звідки їх направлять до служби еміграції та на мовні курси для новоприбулих емігрантів.

Відповідно до результатів тестування, бажачі будуть розподілені за рівнями 1, 2, 3 та 4. Курси можна відвідувати у Товаристві Відкритих Дверей Реджайни (Regina Open Door Society), Університеті Реджайни або Саскачеван Інстіт'ют ов Епплайд Сайенс енд Текнолоджіс (Саскечеванський Інституті Прикладних Наук та Технологій - SIAST). Курс в усіх вище вказаних установах ідентичний. Слухачі курсів самостійно добираються до місця навчання, за виключенням Товариства Відкритих Дверей Реджайни, яке може запропонувати слухачам з дітьми транспорт до місця навчання.

4.2 Курси водіїв

Щоб водити автомобіль у провінції Саскачеван вам необхідно отримати дійсні водійські права.

Щоб отримати водійські права, Ви повинні вміти керувати автомобілем, знати та розуміти всі знаки та правила дорожнього руху. Щоб отримати детальнішу інформацію по правилах дорожнього руху перегляньте [Саскачеванський Посібник для Водія](#). Представництво КУК в Реджайні може надати вам примірник Посібника для Водія, який коштує \$10.

Ви повинні скласти екзамен з водіння (теоретичний та практичний) якщо:

- Якщо у вас ніколи не було водійських прав;
- Якщо у вас не було водійських прав, що видані провінцією Саскачеван протягом минулих 5 років;
- Якщо ви бажаєте змінити категорію ваших водійських прав;
- Якщо ви новий резидент (новоприбулий) та у вас є водійські права видані іншою провінцією в Канаді чи іншою країною.

Новоприбулі (нові резиденти), які мають водійські права, що видані іншою країною аніж Канада та бажать водити автомобіль у Саскачевані повинні отримати водійські права протягом **90-та днів** з

моменту прибуття до провінції чи коли виходить дія їх українських прав. В будь-якому разі, КУК рекомендує вам скласти екзамен на водіння якнайшвидше, щоб ви могли водити авто без перешкод.

У випадку якщо у вас ніколи не було водійських прав та ви бажаєте отримати Саскачеванські водійські права, вам необхідно:

- Отримати «навчальні» водійські права в SGI (ЕСДЖІАЙ). Ви можете звернутись до представника КУК за допомогою (переклад при написанні теоретичного тестування).
- **Після періоду в 9 місяців**(протягом цього періоду ви не маєте права керувати авто самостійно):
 - Пройти практичний курс у досвідченого водія та отримати посвідчення, що ви пройшли цей курс;
 - Успішно скласти практичний екзамен з водіння (продемонструвати вміння водити авто в присутності екзаменатора SGI).

Документи, які необхідно мати при собі, щоб зареєструватись на здачу екзамену (вимога представити **ДВА** документи, що посвідчують вашу особу. Вони наведені нижче):

- Свідоцтво про народження (перекладене і завірене КУК);
- і/чи Саскачеванську Картку Страхування Здоров'я (Health Services card);
- і/чи закордонний паспорт із відповідними супроводжуваними документами (віза, дозвіл на роботу/навчання);
- і/чи відмітка про еміграцію до Канади;
- і/чи Картка постійно проживаючого;
- і/чи Саскачеванське посвідчення особи з вашим фото (Saskatchewan Photo ID)
- Та 2 будь-які рахунки, виписані на ваше ім'я та вашу дійсну адресу проживання, які підтверджують, що ви мешкаєте у Реджайні (наприклад, рахунки СаскПауер, СаскЕнерджи, СаскТел чи контракт із вашим квартиродавцем)

Години роботи SGI, коли ви можете зареєструватись на екзамен:

Практичний екзамен

З понеділка по п'ятницю

з 8:00 до 17:00

Субота

з 9:00 до 12:00

та з 13:00 до 15:00

Письмовий теоретичний екзамен

З понеділка по п'ятницю

з 8:00 до 16:00

Субота

з 9:00 до 11:00

та з 13:00 до 15:00

Вартість пройти теоретичне письмове тестування складає \$10 та \$22 за практичний екзамен (станом на березень 2009).

КУК може допомогти із складанням письмового теоретичного екзамену. Допомога полягає у перекладанні питань у екзаменаційному білеті. У випадку, якщо ви не зможете скласти успішно теоретичний тест з першого разу, ви маєте можливість переписати екзамен стільки разів, скільки вам буде необхідно. На жаль, КУК не пропонує послуг перекладу практичного екзамену з водіння і ви повинні це організувати самостійно через SGI. Також перекладач КУК не може допомогти вам підказками з правильними відповідями.

Відділення SGI, яке відповідає за здачу теоретичного та практичного екзамену з водіння знаходиться по вулиці Саскачеван Драйв 1550, телефон (306)775-6174 та безкоштовна лінія 1-800-667-5111 чи 1-800-667-5105.

4.3 Соціальне забезпечення

Прибулі емігранти та біженці мають такі самі права у отриманні соціальної допомоги як і канадські громадяни. Саскачеванський департамент соціального захисту населення розташований за адресою 2045 Бруд Стріт.

- Інформація про фінансову допомогу 798-0660
- Інформація про сімейну допомогу 787-3800

Центр громадянства та еміграції Канади також розташований за адресою 2045 Бруд Стріт. Доцільніше однак, контактувати з відділом соціального захисту населення.

4.4 Спілкування зі священником

У Реджайні є дві українські православні та дві українські католицькі церкви, кожна з яких має своїх священників. Цей довідник є 3-м виданням, яке попередньо укладалось **Українським Православним Собором Зіслання Святого Духа**.

За інформацією звертайтеся:

Священник, отець Богдан Кузик	565-1756 (дом.)
Головний офіс церкви, 1920 Торонто Стріт	757-0445 (тел.), 757-0447 (факс)
Голова парафії Лоуренс Бойчук,	781-3348
Адреса церкви: 1305, 12а Авеню	
Парафіянський зал: 1625 Монреал Стріт,	522-2821

Інші українські церкви у Реджайні:

Українська католицька церква Святого Анастасія Візантійського
55 МакМарчі Авеню, тел.543-8162,
Парафіянський зал, 543-8008
священник, отець Ф. Л. Романов

Українська католицька церква Святого Василя:

1757 Торонто Стріт, тел.522-0221
Парафіянський зал, 522-1481
настоятель, його преосвященство о. Р. Лужний,
тел. 522-7767

Українська православна церква Святого Михаїла:
2075 Макдональд Стріт,
тел. Священника 522-9004

4.5 Зв'язок з українськими емігрантами

На даний час не існує окремого товариства українських емігрантів у Канаді, тому за інформацією можна звертатись:

Конгрес Українців в Канаді, регіональне відділення:
#1 - 1801 Вінніпег Стріт, тел. 757-8835, факс 757-4075,
Президент Орест Вараница, тел. 584-0501,

або Еміграційний Комітет при **Українсько-Канадському Конгресі** (Відділ у Реджайні), головою якого є Ед Лисик (789-6622), Ярослав Лозовчук (501-9200) та Антоній Гарас (586-6805).

Якщо ви зв'яжетесь із будь-ким з українських емігрантів, вони допоможуть вам у знайомстві з іншими, що проживають в Реджайні.

4.6 Зв'язок з українсько-канадською громадою

В Реджайні працює багато канадсько-українських організацій, найбільшою серед яких є **Конгрес Українців в Канаді**, регіональне відділення. Адресу див. у попередньому розділі. Більшість церков також мають свої мирські громади, про що можна дізнатися у настоятелів церков або у осіб, запропонованих нижче. Іншими громадськими організаціями є:

- **Союз Українок в Канаді**, президент Донна Ван Беселер, тел. 789-8879
- **Товариство Православних Українців Канади**, президент Стів Сенік, тел. 584-1846

Участь у громадських організаціях можлива на добровільних засадах. Участь у громадському житті буде корисною для вас та вашої родини, сприятиме створенню дружніх стосунків та принесе відчуття повноцінного суспільного життя.

Інші організації м. Реджайна, світського спрямування:

- **Товариство Українських Канадських Професіоналів і Підприємців Реджайни**, президент Кен Мазур, тел. 789-4062
- **Українське товариство "Просвіта"**, президент Стів Піліпов, тел. 586-9345
- **Українська Національна Федерація**, президент Марлін Романюк, тел. 949-1213

У Реджайні діє кілька українських танцювальних колективів, інформацію про які можна отримати у конгресі за телефоном 757-8835.

Основними спонсорами курсів української мови в Реджайні є Товариство Православних Українців Канади, регіональне відділення Конгресу Українців в Канаді та Український Професійний Бізнес-клуб.

Українська Канадська громада проводить щорічно низку культурних заходів, серед яких:

- Новорічна забава "Маланка"
- Виступи різних фольклорних і танцювальних груп
- Святкування Дня Незалежності України
- Обжинки, Свято Осені і Врожаю
- Святкування Пущення
- Мозаїка
- Різдвяні та Пасхальні розпродажі солодощів

За детальнішою інформацією звертайтеся до Конгресу Українців в Канаді або знайомих українців.

5. Банківська справа: кредити та інвестування

5.1 Кредитні опції

Інколи буває необхідним позичити (взяти в кредит) гроші для певних потреб. Наприклад, ви можете планувати значну покупку (будинок чи автомобіль), і якщо збережених грошей не достатньо, ви будете змушені взяти кредит.

Пам'ятайте, що якщо ви берете кредит, вам потрібно повернути всю суму плюс відсотки. Наприклад, якщо ви позичите \$1,000.00 під 10% річних і виплатите кредит за рік, ви витратите \$1,100.00. Очевидно, що найкраще позичати під найменший відсоток та на коротші періоди часу.

Беріть кредит лише тоді, коли це необхідно, і якщо ви зможете його виплатити. Ви отримуватимете численні пропозиції надання кредиту, та це не значить що потрібно всі їх приймати – якщо ви це зробите і купите все, що хочете, то одного дня виплати по кредитах буде виплачувати важко, і ваші витрати зростуть через оплату відсотків.

Кредит це привілеція, не право. Вам потрібно піклуватися про ваш кредитний рейтинг (credit rating), щоб тримати його в гарному стані (репутації – credit rating). Якщо ви пропустите одну з оплат, або не заплатите ваші рахунки, це знизить ваш кредитний рейтинг. Це, в свою чергу, призведе до того, що в подальшому отримати кредит буде важче, дорожче, чи навіть не можливо взагалі.

Шляхи накопичення кредитного рейтингу:

- Отримати кредитну картку і завжди вчасно оплачувати рахунок
- Збільшити свої накопичення
- Залишатися на тій самій роботі та квартирі/будинку – чим довше, тим краще

Два приклади позичання:

1. Позичання \$15 000 для покупки автомобіля під 7% річних.

У разі виплати кредиту на протязі 3-х років, ви платитимете \$465 щомісяця і заплатите \$1675 відсотків в цілому.

Якщо виплачуватимете кредит протягом 5-ти років, щомісячна сума платежу буде рівна \$300, але за весь період ви заплатите банку \$2823 долари відсотків.

Очевидно, що при більшому строкові виплати кредиту ви платите менші щомісячні суми платежу, але це збільшує ваші виплати по відсотках. Потрібно зважити ваш вибір перед тим як брати кредит.

2. Позичання \$1500 за допомогою кредитної картки під 19% річних для покупки персонального комп'ютера.

Мінімальна сума яку ви мусите сплачувати щомісяця для більшості кредитних карток становить 3% від залишкового балансу. Якщо ви будете робити лише мінімальні внески – 45 доларів щомісяця, ви будете виплачувати кредит протягом 4-х років, і сума відсотків, яку ви сплатите банку, становитиме \$655 (тобто, ви заплатите \$2155 за комп'ютер що коштує \$1500 доларів!).

Якщо ви щомісяця сплачуватимете не 45, а 100 доларів, ви виплатите кредит за 1.5 роки, і сума відсотків становитиме лише 233 долари.

Майте на увазі, що кредит за кредитними картками практично завжди дорожчий, ніж якби ви його отримали у відділенні банку. Це пояснюється більшою зручністю кредитних карток.

Отримання кредитної картки – це один з найкращих шляхів побудувати кредитну історію. Кредитна картка потребує відповідальності, і тому вміння розпоряджатися нею показує ваші здатність та бажання сплачувати борги. Ви можете мати спів-тримача кредитної картки (наприклад, ваша жінка чи чоловік), однак, лише ви отримуватимете кредитну історію.

Найкращий шлях використання кредитної картки – зробити покупку за її допомогою, а потім одразу ж оплатити баланс на кредитній картці. Таким чином, ви не будете платити відсотки, і водночас з часом отримаєте позитивний кредитний рейтинг.

- як позичити гроші

Для отримання кредитної картки необхідно подати заяву у відділенні банку, або зателефонувавши за номером обраного банку. Лише окремі відділення надають послуги двома мовами, однак зателефонувавши за номером телефонного банкінгу (Telephone Banking) деяких банків, ви можете попросити зв'язати вас з кимось, хто говорить українською мовою.

Є три головні категорії, до яких ви, як потенційний позичальник, можете належати: постійні резиденти (permanent residents, landed immigrants), «іноземні працівники» (“foreign employees”) та нерезиденти (non-residents).

- *Постійні резиденти (permanent residents, landed immigrants):*

Постійні резиденти Канади користуються такими ж правами та умовами отримання кредитів як і громадяни Канади.

Після отримання вашої заяви, банк перевірить ваш прибуток, власність, кредитну історію та інше. Нестача історії працевлаштування, проживання та кредитної історії може призвести до того що ваше прохання на отримання кредиту може мати отримати низьку оцінку. Однак, це не обов'язково означає, що вам буде відмовлено в кредиті. Співробітник банку може мати можливість зробити виключення з стандартних правил у зв'язку з тим, що ви новоприбулець. Можливо, вас попросять надати лист від вашого попереднього банку з інформацією про вашу кредитну історію за межами Канади.

Іноді, вам необхідно буде надати заставу – наприклад, придбати облігації чи інші цінні папери банку, які будуть слугувати заставою для вашого кредиту чи кредитної картки на протязі певного терміну доки ви не побудуєте кредитну історію. Це може бути пів року або довше, в залежності від обставин.

- *«Іноземні працівники» (“foreign employees”)*

До цієї категорії належать особи, що були тимчасово (терміном на 1-3 роки чи в деяких випадках довше) направленні до Канади їхніми працедавцями у службових цілях і які займають керівні посади.

Щоб належати до цієї категорії, ви повинні:

- Працювати на відому і поважну компанію з істотними зв'язками з Канадою
- Займати керівну посаду
- Мати дозвіл на працевлаштування, який є дійсним на час подання заяви і залишатиметься дійсним щонайменше рік після отримання кредиту
- Мати дійсний контракт (або лист-підтвердження від роботодавця), який залишатиметься дійсним щонайменше рік після дати отримання кредиту
- Зарплата має бути не меншою ніж \$60000 на рік, за виключенням надбавок та бонусів

З точки зору податкової служби ці особи вважаються резидентами Канади і повинні сплачувати податки та надавати щорічну декларацію про доходи (file Canadian Tax Return).

У випадку переведення працівників до Канади на **постійній основі**, вони повинні отримати статус постійного резидента і таким чином не належать до цієї категорії.

- *Нерезиденти (non-residents):*

Велика кількість факторів береться до уваги для визначення статусу резидентства особи з точки зору податкової служби. При розгляді прохання на надання кредиту, до уваги беруться наступні фактори:

- Регулярно чи звичайно проживають в іншій країні

- Регулярно проживають/перебувають поза межами Канади (більш ніж 183 календарних дні в календарному році)
- Не вказують свій дохід поза межами Канади в канадській декларації про доходи (Canadian Tax Return). Нерезиденти вказують лише дохід отриманий з канадських джерел.
- Мають помешкання (власне чи знімають), жінку та/чи матеріально залежних осіб, чи іншу особисту власність поза межами Канади.
- Декілька другорядних зв'язків може братися до уваги при визначення резидентського статусу, включаючи (але не обмежуючись) місцезнаходженням особистої власності, соціальні зв'язки, економічні зв'язки (робота, рахунки в банках, кредитні картки, інвестиції), статус постійного резидента (landed immigrant status), медична страховка, посвідчення водія, реєстрація автомобіля, паспорт та інше.
- Професійна податкова консультація може (і часто є) необхідною для забезпечення відповідності законодавству.

***Резиденти України зазвичай не можуть отримати кредит за цією програмою. В результаті, отримання позитивного рішення щодо надання кредиту до отримання статусу постійного резидента може бути дуже складним, якщо ви не маєте гаранта, хто підпишеться разом з вами, чи застави.

Інший спосіб отримати кредит – звернутись до Кредитної спілки. Кредитні спілки – це кооперативні фінансові організації, власниками яких є члени спілки, та які керуються власно обраними радами директорів. Тільки член спілки може користуватися її послугами.

Кредитні спілки надають такі ж послуги, як і банки, включаючи різні типи рахунків, кредитні картки, депозити, та інше. Якщо ви бажаєте отримати кредит через кредитну спілку, зверніть увагу на такі установи: Конексус Кредіт Юніон, Аффінінті, Пеінсв'ю Кредіт Юніон, ТіСіЮ та Кредіт Юніон Централ.

5.2 Інвестування

Коли у вас є достатньо грошових коштів, які ви на даний не використовуєте чи ви відкладаєте на велику покупку, найкращий спосіб змусити працювати гроші на вас – здійснити інвестування.

Інвестиції – це дуже комплексна тема, загалом існує два види інвестицій: ті, що входять Реєстрований Заощаджувальний Пенсійний План (RRSP) та ті, що не входять. Різниця між цими видами інвестування полягає у способі їх оподаткування.

Всі банки можуть запропонувати вам різноманітні інвестиційні програми для коротко - та довгострокових потреб із різними депозитами та рівнями ризику. Ситуація кожної особи є унікальною, тому, якщо у вас виникло бажання інвестувати свої кошти, порадьтесь із консультантом на рахунок опцій інвестування, що доступні для саме вас.

****Інформація цього розділу взята із eРБіСі (RBC) банку. Банк знаходиться за адресою: 2002 11-та Авеню, Реджайна, телефон 1-800-769-2511.*

6. Транспортування

Місто Реджайна забезпечує зручні та надійні пасажирські перевезення, включаючи таксі. Щоб орієнтуватись, котрий автобус вам необхідно обрати, рекомендуємо мати карту та графік автобусних маршрутів,

які ви можете безкоштовно отримати у міській раді, бібліотеці, центрі громадського транспорту. Проконсультуйтеся з кимось, як ними користуватись.

Більшість маршрутів працюють з 6.00 ранку до 12.30 вечора з інтервалом до 20 хв. у години пік, та 30 – 60 хв. в інший час і ввечері. Автобуси зупиняються на визначених зупинках, з 6.00 вечора – на зупинках за вимогою. Ви також можете натиснути дзвінок при потребі зупинки. Водії автобусів можуть допомогти вам зорієнтуватись, якщо ви заблукали чи не знаєте який автобус обрати.

Оплата за проїзд фіксована і на даний момент складає \$2.10 для дорослого. Ви можете економити, купуючи проїзні квитки у транспортних центрах. Ви також можете отримати трансфер, що дозволяє вам необмежено подорожувати, включаючи оплату за проїзд у зворотній бік. Термін дії трансферу 1 год. з моменту продажу.

Нижче наведена контактна адреса транспортного центру міста: 2124, 11а Авеню (у Корнволл центрі, неподалік від Бей)

Райд Лайн (довідки про графік руху, ціни, загублені речі) 777-RIDE (777-7433).

Телефони приватних компаній таксі знаходяться у телефонному довіднику.

7. Термінова допомога

До непередбачених ситуацій слід бути готовими завчасно. Здійсніть наступні запобіжні заходи:

- Ознайомтесь завчасно і плануйте попередньо свої дії у випадку надзвичайних ситуацій.
- Зберігайте отруйні речовини подалі від дітей, відключайте електроприлади від мережі, якщо ви їх не використовуєте.
- Вивчіть правила поведінки при пожежі, дізнайтесь про місцезнаходження пожежного виходу і впевніться, що ви крім цього зможете вільно вийти через вікно і т.д.
- Опануйте заходами надання першої медичної допомоги при травмах, отруєннях, кровотечах.
- Якщо у вас немає автомобіля, подбайте про транспорт до лікарні в разі необхідності.
- Впевніться, що вам відоме місцезнаходження таких засобів як:
 - вогнегасник або інші джерела води та засоби гасіння пожежі,
 - аварійний вихід. Переконайтесь, що вони знаходяться у робочому стані
 - переконайтесь в тому, що ви знаєте, де знаходиться телефонний довідник, щоб знайти важливі номери у випадку необхідності.
- Контактуйте з сусідами і власником житла. В разі потреби вони можуть надати вам необхідну допомогу.

7.1 Телефони служб термінової допомоги

Номери відповідних служб можна знайти в телефонному довіднику СаскТел. Найважливіший номер телефону до всіх служб порятунку 911 (швидка медична допомога, пожежна бригада, поліція). Телефонуйте за цим номером **в разі дійсної небезпеки і лише при потребі**.

Інші важливі номери телефонів, що можуть вам стати у пригоді:

• Сіті ов Реджайна поліс (міська поліція Реджайни)	777-6500
• Роял Кенедіан Моунтін Поліс (поліція за межами міста)	310-7267
• Пойзон Контрол Сентре (інформація у випадку отруєнь)	766-4545
• Рейп Крайсіс/Секшуал Ессоулт (гаряча лінія у випадку зґвалтувань чи сексуальних домагань)	352-0434
• Чайлд Еб'юз (гаряча лінія у випадку знущання над дітьми)	569-2724
• Крайсіс Суісайд (кризовий центр у випадку спроби самогубства)	525-5333
• Трансіжн Хаус (Притулок для матерей і дітей у кризових ситуаціях)	569-2292
• Центр жінок емігранток Саскачевана	359-6514
• Товариство Відкритих Дверей Реджайни	352-3500

У Реджані є багато центрів, що здійснюють допомогу з будь-яких питань. Використовуйте їх при необхідності.

8. Працевлаштування

8.1 Пошук роботи

Найбільш важливий документ, який Вам потрібний при пошуку роботи — це РЕЗЮМЕ. Regina Open Door Society (RODS) та КУК надає безкоштовні послуги у написанні першого резюме, що у майбутньому допоможе у заповненні анкети.

НАПИСАННЯ РЕЗЮМЕ

Резюме — це коротко подані дані про особистість, освіту та професійну кваліфікацію і стаж роботи людини, яка шукає роботу.

Переконливе резюме може привести до швидкого завершення пошуку роботи, тому що вказує на Ваші професійні навички і серйозне ставлення до роботи. Ніколи не ходіть з «пустими руками» на співбесіду. Правильне резюме представить Вас з усіма Вашими здібностями і може підняти почуття впевненості у собі. Написати правильно резюме є найкращий перший крок і допоможе Вам приділити своєму досвіду належну увагу. Тут приводиться 10 порад, які допоможуть у написанні.

ВАША КВАЛІФІКАЦІЯ

Перед тим як почати писати, задайте собі основне питання в Вашій кар'єрі, щоб допомогти собі спрямувати своє резюме у певному напрямку. Ваша ціль — подати свою кваліфікацію так, щоб зробити Вас цінним працівником в обраній професії.

ВИЗНАЧЕННЯ СВОЄЇ КАР'ЄРИ

Важливо точно описати позицію, яку Ви хочете. Якщо звертаєтесь за декількома різними роботами, потрібно написати декілька резюме. Це може бути суперечливо, але пам'ятайте, що кожного разу подаєте свою відмінну кваліфікацію. Вам буде потрібен докладний супроводжувачий лист (cover letter), у якому опишете чому Ви можете претендувати на цю посаду.

ВИБРАТИ ПРАВИЛЬНИЙ ФОРМАТ

Інформація у Вашому резюме повинна стисло описувати Ваші сильні сторони.

Хронологічний і функціональний формати є два найбільш ефективні та найбільш прийняті роботодавцями на сьогоднішній час. Хронологічний формат зосереджується на Вашому професійному рості, відображаючи останні роботи у хронологічному порядку. Функціональний формат підкреслює усі професійні здібності і досягнення, відображаючи Ваш досвід у вигляді інформації, а не у вигляді професійних даних. Який формат є кращий для Вас? Хронологічний формат — якщо постійно покращуєте і вдосконалюєте Ваші професійні навички і Ви плануєте залишатись і працювати у цій самій галузі, тому що це показує Ваші досягнення з самого початку.

Функціональний формат прикриває або замовчує дещо з хронології Вашої кар'єри, а зосереджується на Ваших успіхах і не показує, що ці успіхи почерпнуті з різних галузей або на некваліфікованій роботі. Це спрацьовує, якщо Ви вирішили змінити професію або не працювали деякий час.

ЗРОБІТЬ ТАК, ЩОБ ВАШІ СЛОВА ПОКАЗАЛИ ВАС

Ясна, стисла мова робить прекрасне резюме. Тут є деякі підказки, щоб допомогти написати професійно, розумно і тепло. Вживайте динамічні, активні дієслова, старайтеся не використовувати не конкретні фрази такі як: «відповідальний за», «мав справу з», «мав нахил до».

ЯК МОЖНА КРАЩЕ ОПИСАТИ СВОЇ СИЛЬНІ СТОРОНИ

Коли описуєте свій досвід і уміння, робіть це детально і перераховуйте.

НЕ ВИСВІТЛЮЙТЕ СВОЇ СЛАБКІ СТОРОНИ

Треба розумно сформулювати або обійти період, який Ви не працювали чи мали якісь неприємності у професійній кар'єрі. Якщо Ви швидко переходили з однієї роботи на іншу то не записуйте на якій були короткий термін або з'єднайте декілька під одним заголовком.

Заокруглюйте дати, по можливості, до років. Це буде краще виглядати і збереже час читача від підрахунків. Якщо роботодавцю буде потрібно детальніші відомості, вони запитують. І на заключення, ніколи не говоріть у резюме чому Ви залишали роботи. Вам потрібно подати усе у вигляді постійного Вашого професійного росту на протязі усієї робочої кар'єри. Якщо роботодавець запитає чому залишили роботу, дайте правдиву відповідь і просувайтесь далі до позитивних питань роботи або до наступних питань у резюме.

ПРОДАТИ СВІЙ НЕОПЛАЧУВАНИЙ ДОСВІД

Перерахуйте усі свої добровольчі дії і досвід, який з ними пов'язаний. Основне — це показати свій досвід і що любите працювати. Це не правда, що тільки оплачувана праця ціниться.

ПРАЦЮЙТЕ НАД СВОЄЮ ОСВІТОЮ

Якщо Ви не прямо зі школи, чи повертаєтесь до роботи через 15 років чи більше, Ваша освіта

повинна висвітлюватись зразу за досвідом у резюме і треба показати усе, що набули. Не показуйте шкільної освіти, якщо маєте коледж (технікум, училище). Якщо учились у коледжі, але не закінчили, покажіть які предмети пройшли у якій галузі, на протязі якого часу.

ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО НЕОБОВ'ЯЗКОВИЙ РОЗДІЛ

Необов'язковий розділ принесе більше шкоди, ніж добра. Прикріплюйте інформацію, яка має відношення до Вашої роботи. Два необов'язкові розділи підсилять резюме — це спеціальні навички і професійні нагороди, членства в професійних асоціаціях. Перший — це список Ваших можливостей, які покажуть Вас більш цінним працівником, наприклад: іноземна мова і комп'ютерні навички. Другий — це список Ваших досягнень, які також підкреслять Вашу цінність. В усьому будьте чіткі та доречні і не вмішуйте політики і релігійні питання.

ЗРОБІТЬ, ЩОБ ЦЕ ЛЕГКО БУЛО ЧИТАТИ

Резюме повинно бути простим, добре організованим і стриманим з початку і мати відношення до роботи, на яку Ви претендуєте. Резюме має бути надруковано на білому папері чорним чорнилом і у стилі, який легко читати і в границях листка. Дотримуйтеся абзаців, стилю, і знаків пунктуації.

ЯК НАПИСАТИ СУПРОВОДЖУЮЧИЙ ЛИСТ (COVER LETTER)

Сформулюйте лист по справі. Якщо Ваше резюме не дає достатнього пояснення про позицію на яку претендуєте, Ваш супроводжуючий лист є хороша можливість, щоб пояснити чому. Зосередьтеся на візуальній (видимій) презентації. Чіткий і стислий супроводжуючий лист підкреслює Вашу лаконічність і діловитість. Друкуйте лист з одинарним пробілом і не допускайте помилок, використовуючи цей самий стиль, що і у резюме.

АДРЕСУЙТЕ ЛИСТ НА ПЕРСОНУ, А НЕ ПОСИЛАЙТЕСЬ НА РОБОТУ

Ви можете знайти ім'я, назву і правильне написання у діловому відділі або подзвонити у приймальню компанії. Лист повинен поміститись на одній сторінці і бути не довший трьох абзаців. Притягніть увагу читача, використайте другий абзац, щоб продати свої минулі досягнення і в останньому абзаці пропонуйте себе на цю посаду попереджуючи, що зателефонуєте, щоб зазначити час на співбесіду.

8.2 Заробітна плата

Відповідно до Саскачеванських стандартів праць, робітники повинні отримувати зарплату як мінімум два рази в місяць, якщо інакше не обговорено в договорі з отриманням зарплати щомісяця. Зазвичай, зарплати оплачуються або чеком або електронним депозитом прямо на банківський рахунок робітника. Роботодавці зобов'язані відраховувати від зарплати відповідні відсотки для федерального та провінційного податкових фондів на заробіток та ще внески до пенсійного фонду і програми робочого страхування.

Canada Pension Plan (CPP) – Канадський державний пенсійний фонд. Внески до фонду підтримують функціонування системи пенсії тим, хто вже має 65 років.

Employment Insurance (EI) – програма робочого страхування, фінансова допомога тим, хто втратить

роботу.

Income Tax – Федеральний та провінційний уряди щорічно оподатковують Ваш зарібок на підтримку функціонування держави. Розмір податку залежить від величини річного зарібку.

Інші відрахування – деякі роботодавці можуть робити інші відрахування з зарплати; такі як: профспілки, плату за стоянку автомобіля, страхові внески здоров'я та лікування у стоматолога.

8.3 Безробіття

Employment Insurance (EI - програма страхування на випадок безробіття) – це внески, які відраховуються з кожного чека, який Ви отримуєте за свою роботу. Роботодавець повинен також перераховувати визначені внески до уряду.

Employment Insurance використовує внески для фінансової допомоги тим, хто втратить роботу. Ця фінансова допомога розраховується на базі зарібної плати особи, яка втратить роботу, за останні 52 тижні.

Для подачі заяви до Employment Insurance, Вам необхідно мати Record of Employment з кожного місця працевлаштування, яке Ви мали за останні 52 тижні. Цей звіт показує Вашу зарібну плату і час, протягом якого Ви працювали в компанії та причину звільнення. Фінансова допомога, яку Ви отримуєте від EI не є річним прибутком.

Для отримання фінансової допомоги від Canada Employment Centre (Канадський центр зайнятості), Ви ж повинні заповнити заяву та подати її разом з Record of Employment і Вашим номером соціального страхування персоналу цього центру.

Ваша заява буде переглянута і рішення буде зроблено через кілька тижнів. Час, який Ви будете чекати за фінансовою допомогою залежить від причини звільнення з останнього місця роботи.

На отримання фінансової допомоги від EI відповідно закону, має вплив рівень безробіття в Реджайні та інші фактори; також Ви обов'язково повинні попрацювати мінімальну кількість тижнів за останній 52 тижні.

У той період, коли отримаєте EI, Ви повинні шукати нову роботу. Також Ви повинні подавати звіт про кожну роботу, яку Ви виконуєте та про Вашу зарплату за звітний період, чи будь-які підготовчі курси, які Ви відвідуєте. Ви повинні знати, що є протизаконним давати неправильну інформацію для Canada Employment Centre.

8.4 Підготовка на майбутнє

Якщо Ви вирішили свої першочергові та супутні потреби, потурбуйтеся про довгострокові. До них належать наступні:

- Удосконалення професійних навичок для отримання постійної роботи
- Розвиток комунікативних та мовних вмінь для потреб працевлаштування
- Забезпечення постійної самоосвіти

- Заснування власного бізнесу
- Опанування соціальними нормами країни
- Розвиток вмінь виживання у критичних ситуаціях

Отримати вказані знання Вам допоможуть друзі та знайомі. Більшість з них ми вже обговорювали у попередніх розділах. Необхідно також пам'ятати, що постійна самоосвіта та самовдосконалення є особистим обов'язком кожного. Лише за цієї умови Ви можете очікувати, що Ваші знання стануть потрібні іншим, і що Ви будете спроможні належним чином керувати своїм життям.

Важливо також навчитися керувати собою у складних умовах. У культурному та соціальному плані Канада відрізняється від України: вміння, що були необхідними на батьківщині можуть тут не мати значення. У Канаді сфера послуг значно розвинутіша, ніж в Україні, і тому необхідно чітко визначити, у чому Ви можете покладатись на інших, а що повинні робити самі. Канада також живе за принципом поваги до права, тому тут впевненіше можна покладатись на допомогу і захист влади та державних структур, які лише починають діяти в Україні.

Канада — країна з розвиненою ринковою економікою, де діє принцип "Клієнт, вважай!", і можливостей для витрачання грошей більш, ніж достатньо. Тому необхідно розвивати вміння розумно використовувати власні гроші та дотримуватись дисципліни використання кредитів. Корисно також навчитись самому ремонтувати власне житло та транспорт. Курси з цих предметів, як правило, безкоштовно або недорого пропонують місцеві або громадські регіональні навчальні установи.

9. Права, обов'язки та соціальні норми в Канаді

Канадське суспільство гарантує своїм громадянам відповідні права і свободи. Однак, надавши громадянам ці права і свободи, Канада вимагає від них виконання певних обов'язків, про які мова йтиме у цьому розділі.

Задokumentувати все, що є дозволеним і недозволеним з погляду права, практично неможливо, зазначимо лише певні соціальні домовленості, яких слід дотримуватись, та певні аспекти суспільно прийнятих норм поведінки (соціальні норми).

Необхідно звертати значну увагу на те, як суспільство ставиться до певних дій, які з них воно вважає допустимими, а які недопустимими. Незалежно від можливих розбіжностей між правовими нормами і суспільною практикою, у судовому розгляді здійснюється верховенство права.

У наступному розділі ми подаємо лише окремі базові правові знання. Детальні консультації можна отримати у професійних правників та у відповідних урядових установах.

9.1 Права громадян Канади

Всі канадські громадяни забезпечуються певними правами, що базуються на традиції демократії та поваги до людської свободи та гідності. Ці права записані у Кодексі про Права Людини в Канаді та Канадській Хартії про Права і Свободи.

Всі громадяни Канади мають наступні права:

- **Рівність:** рівність перед законом і право на захист у суді
- **Демократичні права:** право брати участь у політичній діяльності, обирати та бути обраними до органів влади
- **Юридичні права:** про презумпцію невинності, про право на адвокатський захист та право на перекладача у ході судового засідання
- **Вільного пересування:** право на вільний в'їзд та виїзд з країни, на вільне пересування по країні та поселення у будь-якій провінції
- **Мовні права:** право на використання англійської або французької мови у спілкуванні з федеральними та місцевими органами влади
- **Освітні та мовні права національних меншин:** національні меншини на території країни та в усіх провінціях мають право на здійснення навчання рідною мовою

Всі громадяни Канади заохочуються до політичної діяльності, щоб забезпечити краще життя своїм громадам і країні в цілому.

9.2 Обов'язки громадян Канади

Громадяни країни повинні виконувати наступні обов'язки:

- Розуміти і підпорядковуватись канадському законодавству
- Брати участь у демократичній політичній системі Канади
- Голосувати на виборах
- Не перешкоджати іншим громадянам у реалізації їхніх прав і свобод
- Цінувати та оберігати багатонаціональне культурне надбання країни

Усі громадяни Канади зобов'язані бути інформованими про політичне життя країни та брати в ньому активну участь.

9.3 Кодекс про права людини провінції Саскачеван

Поряд з *Канадською Хартією про Права і Свободи* та *Кодексом про Права Людини Канади*, деякі провінції, наприклад, Саскачеван, мають власний Кодекс про Права Людини.

Кодекс про Права Людини Саскачевану забезпечує і гарантує права особистої гідності та свободи. Кодекс забороняє дискримінацію за:

- Віком (18-64)
- Фізичними і психічними проблемами
- Походженням
- Сімейним станом, родинним
- Кольором шкіри, статусом, віросповіданням
- Расою
- Сексуальною орієнтацією
- Національністю
- Статтю, включаючи сексуальні

- Місцем народження, домагання та дискримінацію вагітних
- Кредо
- Соціальним статусом

Дискримінація забороняється в плані:

- Укладання угод
- Публікацій
- Освіти
- Купівлі майна
- Працевлаштування
- Професій
- Місця проживання
- Відвідування закладів (ресторан, крамниця, готель) та надання послуг
- Учасі у профспілках

У розділі Кодексу про права забороняється будь-кому порушувати особисті фундаментальні права і свободи інших, включаючи права на свободу самовираження, свободу совісті і свободу участі в асоціаціях. *Кодекс про Права Людини провінції Саскачеван* визначає процедуру подання скарг про дискримінацію до Комісії з Прав Людини Саскачевану. Комісія зобов'язана розглядати заяви, приймати рішення та відхиляти безпідставні заяви. В разі якщо комісія не може вирішити справу, вона повинна звернутись до Голови Експертної Комісії з Прав Людини з проханням призначити одного з членів комісії провести слухання у справі. Рішення комісії може бути опротестоване в судовому порядку на предмет його законності.

9.4 Сексуальне домагання

Сексуальне домагання є сексуальною дискримінацією і вважається протизаконними. До нього належить будь-який насильницький сексуальний контакт, в усній або фізичній формі. Роботодавці зобов'язані оберігати своїх працівників від сексуальних домагань на робочому місці. Роботодавець є відповідальною особою за незаконні дії своїх працівників під час роботи.

9.5 Расова дискримінація

Расова дискримінація є протизаконною і може виражатися як в усній формі, так і фізично, та включати негативні висловлення, насмішки, зневагу, погрози та інші подібні дії. Роботодавці зобов'язані не допускати расової дискримінації на робочому місці.

9.6 Дискримінація в наданні житла

Право на житло в Канаді доступне всім, незалежно від раси, віросповідання, особистих уподобань та характеристики людини.

9.7 Вікові питання

При досягненні певного віку громадяни Канади мають право на певні вікові переваги. Наприклад, люди, що досягли 65 річного віку, мають право на отримання державної пенсії та соціального забезпечення відповідно до їх особистих джерел прибутку.

Канадські громадяни, що зробили внесок до Канадського Пенсійного Фонду, можуть користатися пенсійними коштами при досягненні 60-річного віку.

Певні роботодавці можуть самостійно встановлювати вік виходу на пенсію. Загальний пенсійний вік — 65 років. Однак принцип примусового звільнення за віком нещодавно був опротестований у суді. У переважній більшості випадків працівник не бажає йти на пенсію, а роботодавець наполягає на звільненні. Суд, як правило, виносить рішення на користь працівника, що бажає працювати понад встановлений вік примусового звільнення.

9.8 Подання скарги у Департамент з Прав Людини Саскачевану

Якщо особа має намір подати скаргу згідно Кодексу про Права Людини, вона повинна звернутись до службовця Департаменту з Прав Людини Саскачевану. Особа, що подає скаргу, повинна заповнити і підписати бланк заяви в разі, якщо факт дискримінації є обґрунтованим. За детальною інформацією слід звертатись:

Саскатун:

8й поверх, Стєрдї Стоун Бульвар,
122-3 Авеню Норт,
S7K 2N6,
тел. 306-933-5952, 306-373-2119,
безкоштовно 1-800-667-9249,
факс 306-933-7863

Реджайна:

3й поверх,
1942 Гамільтон Стріт,
S4P 3V7,
тел. 306-787-2530, 306-787-8550,
безкоштовно 1-800-667-8577,
факс 1-800-667-8577

9.9 Додаткова Інформація про Канадську Хартію Прав і Свобод

За додатковою інформацією звертайтеся до Канада Джастіс (Міністерства Юстиції Канади):

Програма Прав Людини
Гул, Квебек K1A 0M5
Тел. 819-994-3458
Факс 819-994-5252
E-mail: rights-droits@pch.gc.ca

У випадку серйозних скарг звертайтеся до регіонального офісу, згаданого в попередньому розділі. Федеральний офіс забезпечить інформацією, а місцевий – розгляне справу на місці.

Нотатки
